II 22794

ȘTIINȚE JURIDICE ȘI ADMINISTRATIVE

NICOLETA DIACONU

DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

EDITURA UNIVERSITARĂ

III 22794

NICOLETA DIACONU

C - 272238

DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

– Ediția a VI-a –

272238
UNIVERSITATEA
DUNĂREA DE JOS GALAȚI
BIBLIOTECA 3

EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2013

CUPRINS

Referințe profesionale 13

PARTEA GENERALĂ

TITLUL I
TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT 13

CAPITOLUL I. DEFINIREA ȘI NATURA JURIDICĂ A DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT 15
1. Denumirea dreptului internațional privat 15
2. Definirea dreptului internațional privat 16
3. Legătura dintre dreptul internațional privat și alte ramuri de drept 17
4. Impactul globalizării asupra dreptului internațional privat 24

CAPITOLUL II. SCURT ISTORIC PRIVIND EVOLUȚIA DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT 28
1. Soluționarea conflictelor de legi în dreptul roman 28
2. Soluționarea conflictelor de legi în epoca feudală 31
3. Apariția și evoluția metodelor moderne de soluționare a conflictelor de legi. Conturarea dreptului internațional privat 31
4. Evoluția codificării dreptului internațional privat în România 34

CAPITOLUL III. OBIECTUL DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT. RAPORTUL JURIDIC CU ELEMENT DE EXTRANEITATE 37
1. Temei juridic 37
2. Particularitățile raportului juridic de drept internațional privat 38
3. Elementul de extraneitate 39
4. Raporturi juridice care nu pot constitui obiect al dreptului internațional privat 40
5. Probleme privind soluționarea unui raportul juridic cu element de extraneitate 41

CAPITOLUL IV. DOMENIUL DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT 43
1. Conflictele de legi domeniul principal al dreptului internațional privat 44
2. Conflictele de jurisdicții 47
3. Condiția juridică a străinului 48
4. Cetățenia 50
5. Concluzii privind domeniul dreptului internațional privat 51

CAPITOLUL V. CONȚINUTUL DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT 52
1. Norma conflictuală 52
2. Norma materială 60
3. Comparație între normele conflictuale și normele materiale 61

CAPITOLUL VI. METODA DE REGLEMENTARE ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT 63
1. Noțiuni introductive 63
2. Metoda normei conflictuale 63
3. Metoda normelor materiale 64
4. Metoda utilizării normelor de aplicație imediată 65
5. Metoda „proper law" 66
6. Concluzii privind metodele utilizate în dreptul internațional privat român. 67

CAPITOLUL VII. IZVOARELE DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT 69
1. Izvoarele interne ale dreptului internațional privat român 69
2. Izvoarele internaționale ale dreptului internațional privat român 71
3. Raportul dintre izvoarele interne și izvoarele internaționale ale dreptului internațional privat 81
4. Tendințele contemporane de unificare a dreptului internațional privat 86

TITLUL II
TEORIA CONFLICTELOR DE LEGI 91

CAPITOLUL I. CALIFICAREA 93
1. Noțiuni introductive 93
2. Conflictul de calificări 96
3. Legea după care se face calificarea 97

CAPITOLUL II. RETRIMITEREA 104
1. Noțiunea, procedura și condițiile retrimiterii 104
2. Formele retrimiterii 107
3. Reglementarea retrimiterii în dreptul internațional privat român 108
4. Retrimiterea în convenții internaționale 110

CAPITOLUL III. ORDINEA PUBLICĂ ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT 112
1. Noțiune 112
2. Caracterele ordinii publice în dreptul internațional privat 114
3. Distincții între ordinea publică în dreptul internațional privat și alte instituții juridice 114
4. Domeniul invocării ordinii publice 117
5. Ordinea publică în dreptul internațional privat român 117
6. Efectele invocării ordinii publice 118

CAPITOLUL IV. FRAUDAREA LEGII ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT 121
1. Noțiune 121
2. Domeniile și procedura fraudării legii 121

3. Condițiile fraudării legii 122
4. Comparații între fraudarea legii și alte instituții juridice 123
5. Sancționarea fraudării legii 124
6. Fraudarea legii în dreptul român 125

CAPITOLUL V. CONFLICTELE DE LEGI 127
1. Crearea conflictelor de legi în dreptul internațional privat 127
2. Conflictul legilor în timp 132
3. Conflictul legilor în spațiu 133
4. Conflictul legilor în timp și spațiu 134
5. Conflictul mobil de legi 138
6. Conflictul legilor în unele situații speciale 142

CAPITOLUL VI. PROBLEME GENERALE PRIVIND APLICAREA LEGII STRĂINE 146
1. Noțiunea legii străine 146
2. Temeiul aplicării legii străine 146
3. Titlul cu care se aplică legea străină 147
4. Aplicarea legii străine și luarea în considerare a legii străine 148
5. Stabilirea conținutului legii străine 150
6. Interpretarea legii străine 154
7. Controlul aplicării legii străine 157
8. Înlăturarea aplicării legii străine 157
9. Concluzii privind aplicarea legii străine în dreptul internațional privat român 158

PARTEA SPECIALĂ

TITLUL I
PERSOANA FIZICĂ ȘI PERSOANA JURIDICĂ ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT 161

CAPITOLUL I. CONDIȚIA JURIDICĂ A STRĂINULUI PERSOANĂ FIZICĂ 163
1. Noțiuni introductive 163
2. Regimul juridic general aplicabil străinilor în România 167
3. Regimuri juridice speciale aplicabile străinilor 183

CAPITOLUL II. NORMA CONFLICTUALĂ PRIVIND STAREA ȘI CAPACITATEA PERSOANEI FIZICE 194
1. Statutul persoanei fizice – Determinarea legii competente 194
2. Noțiunea și importanța reședinței obișnuite a persoanei fizice 195
3. Starea civilă 198
4. Capacitatea persoanei fizice 200
5. Numele persoanei fizice 206

CAPITOLUL III. NORMA CONFLICTUALĂ PRIVIND RAPORTURILE DE FAMILIE ALE PERSOANEI FIZICE 208
1. Noțiuni introductive 208
2. Legea aplicabilă căsătoriei 208
3. Legea aplicabilă filiației 225
4. Legea aplicabilă adopției 227
5. Legea aplicabilă obligației de întreținere 229
6. Legea aplicabilă ocrotirii persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă 236

CAPITOLUL IV. NORMA CONFLICTUALĂ APLICABILĂ PERSOANEI JURIDICE 241
1. Noțiuni introductive 241
2. Determinarea legii aplicabile persoanei juridice 243
3. Domeniul de aplicare a legii naționale a persoanei juridice 249
4. Condiția juridică a străinului persoană juridică 251

TITLUL II
NORME CONFLICTUALE ÎN DIFERITE MATERII 257

CAPITOLUL I. NORMA CONFLICTUALĂ APLICABILĂ ACTULUI JURIDIC 259
1. Delimitări conceptuale 259
2. Norma conflictuală aplicabilă condițiilor de formă ale actului juridic 260
3. Norma conflictuală aplicabilă condițiilor de fond ale actului juridic 267

CAPITOLUL II. NORMA CONFLICTUALĂ APLICABILĂ OBLIGAȚIILOR CONTRACTUALE 274
1. Temei juridic național 274
2. Cadrul juridic de determinare a legii aplicabile obligațiilor contractuale în Uniunea Europeană 274
3. Determinarea legii aplicabile contractului conform reglementărilor cuprinse în Regulamentul Roma I 275
4. Legea aplicabilă fiduciei 287
5. Legea aplicabilă modurilor de transmitere, transformare și stingere a obligațiilor 291

CAPITOLUL III. NORMA CONFLICTUALĂ APLICABILĂ OBLIGAȚIILOR NECONTRACTUALE 294
1. Temei juridic 294
2. Regula generală privind libertatea de alegere a legii aplicabile obligațiilor necontractuale 298
3. Determinarea legii aplicabile faptelor juridice licite după criterii de localizare obiectivă 298

4. Determinarea legii aplicabile faptelor juridice ilicite după criterii de localizare obiectivă 301
5. Domeniul de aplicare a legii privind obligațiile necontractuale 306
6. Alte aspecte reglementate prin dispozițiile Regulamentului Roma II 308

CAPITOLUL IV. NORMA CONFLICTUALĂ PRIVIND BUNURILE 310
1. Determinări conceptuale 310
2. Determinarea legii aplicabile bunurilor (*lex rei sitae)* 311
3. Domeniul de aplicare a legii situației bunului 313
4. Excepții de la aplicarea legii situației bunului 315
5. Legea aplicabilă unor categorii de bunuri 317

CAPITOLUL V.NORMA CONFLICTUALĂ APLICABILĂ MOȘTENIRII 326
1. Determinarea legii aplicabile moștenirii 326
2. Domeniul de aplicare a legii moștenirii 327

TITLUL III
PROCESUL CIVIL INTERNAȚIONAL 335

CAPITOLUL I. COMPETENȚA ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT ROMÂN 337
1. Noțiuni introductive 338
2. Cadrul juridic general de determinare a competenței jurisdicționale stabilit prin dispozițiile Codului de procedură civilă 338
3. Determinarea competenței în cazul unor hotărâri pronunțate în state membre ale Uniunii Europene în anumite domenii 344

CAPITOLUL II. LEGEA APLICABILĂ ÎN PROCESELE DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT 364
1. Noțiuni generale privind legea aplicabilă în procesele de drept internațional privat 364
2. Regula generală a aplicării legii forului 365

CAPITOLUL III. EFECTELE HOTĂRÂRILOR STRĂINE 370
1. Noțiuni introductive 370
2. Eficacitatea hotărârilor judecătorești străine conform regulilor generale cuprinse în Codul de procedură civilă 372
3. Eficacitatea unor hotărâri judecătorești pronunțate în state membre ale Uniunii Europene în anumite domenii judecătorești străine 378
4. Tranzacțiile judiciare și puterea doveditoare a hotărârilor judecătorești străine 390
5. Regimul juridic aplicabil titlului executoriu european pentru creanțele neconstate 392

6. Aspecte procedurale reglementate de Legea nr. 189/2003 privind asistența judiciară internațională în materie civilă și comercială 400

CAPITOLUL IV. ARBITRAJUL DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT 407
1. Noțiuni generale 407
2. Procesul arbitral internațional 410
3. Efectele sentințelor arbitrale străine 414
4. Reglementarea medierii în Uniunea Europeană 417

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ 421

ANEXE 425

Anexa 1 – CODUL CIVIL - extras - CARTEA a VII-a - "DISPOZIȚII DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT" 427

Anexa 2 – CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ - extras - CARTEA A VII-A – „PROCESUL CIVIL INTERNAȚIONAL" 449

Anexa 3 – DICȚIONAR EXPLICATIV AL NORMELOR CONFLICTUALE. 465

Anexa 4 – „PRIVATE INTERNATIONAL LAW – ABSTRACT". 467

PRIVATE INTERNATIONAL LAW 456